

պատմագիրները մեռացութեանն տուէր մեր եթէ ոչ մեծ այլ փոքր փոքր յաջողութիւնները, երազելով միայն հսկայականը, որու համար միշտ կորսնցուցեր են:

Տէրէպէյութիւնը աւաղակութիւն լինելով մէկտեղ՝ նախ իշխանութիւն մ'է եղած, Միջնադարեան տիրապետական ձև, բայց չափուած Հայկականի վրայ: Միայն Քիւրդերը չեն որ ունեցեր են Տէրէպէյիներ, նոյնն ունեցեր են և Հայերը նոյն իսկ ասկէ ¹/₄ դար առաջ:

Բայց անցնինք մեր պատմական հին Հայ—Տէրէպէյիներուն: Նախ յիշատակենք որ գլխաւորապէս Վանն է եղեր Հայ—Տէրէպէյիներու կեդրոնական իշխանութեան վայրը: Վանի բերդը մնացեր է Դանկովեաններու ձեռքը. բերդին բերդապահը եղեր է Դանկովեան Օհաննէս անունով մէկը՝ միւսնոյն ժամանակ թնդանօթաձիգ: Բերդի թնդանօթները, ղինական պահեստը, անոր իշխանութեան տակն են, ինչպէս և բերդի բանալին:

Այս ցեղը այն պատճառաւ կոչուած է Դանկովեան, որովհետեւ իրեն տրուեր է Դանակ կրելու իրաւունքը. Դանկովեան սերունդը այժմ կայ և կը բնակուի Վանի Արարուց թաղը:

Թարխաններ. Թարխանութիւն կը նշանակէ անկախութիւն, հարկատուութենէ ազատ մնալը: Արճէշի մէջ հայ տուն մը եղած է Թարխան. ասոնք բաղմանալով եօթ գիւղի չափ դարձած են կ'ըսեն, և կը կոչուին Թարխաններ: Օսմանեան Սուլթան մը Ֆէրմանով ճանչցեր է անոնց Թարխանութիւնը: Այս գիւղերը 15-20 տարի առաջ տուրք չէին վճարեր իրր Թարխաններ:
